

ס ר ט י כ ל

מישיבה משותפת של הועדה לענייני פנים (ישיבה ט"ו)
עם הועדה לענייני חוץ ובטחון

שנתקיימה ביום ד' ט' חמוז תש"ט (6.7.1949)

בשעה 9.50

נוכחים: חברי ועדת פנים:

1. בן-אבי יצחק
2. גורי ישראל
3. תכנן דוד
4. דובדבני יחיאל
5. וורחפטיג זרח
6. מינץ בנימין
7. סרלין שמואל
8. מנה משה
9. ספיר יוסף
10. שפטל אריה

חברי ועדת חוץ ובטחון:

1. אהרונוביץ זלמן
2. אידלסון ב"ח
3. בן-אהרן י.
4. בן-אשר ח.
5. גרבובסקי מ.
6. גרינברג ח.י.
7. הרדי י.
8. מרידור י.

מוזמנים:

1. מר ח. וילקנמלר - היועץ המשפטי
2. מר הרנשטיין - סמשרד הפנים
3. מר אמיר - ב"כ משרד הבטחון. ראש אגף החימוש.
4. מר כהן - ב"כ משרד החקלאות.

נעדרו: חברי ועדת הפנים:

1. טובי מוסיק
2. חושי אבא
3. כהן אידוב
4. סיף אלדין זרקבי
5. פראי אלעזר
6. פרידמן-ילין נתן

חברי ועדת חוץ ובטחון:

1. בגין מנחם
2. ריפמן יץ
3. לוביאניקר מנחם
4. ליבינשטיין א.

היוזמו: ב. מינץ

סדר-היום: חוק כלי היריה תש"ט-1949 : יצור יגוא ויצוא של כלי יריה
(סעיף 2' של החוק הנ"ל).

היו"ר ג. מינצו

חוק כלי היריה חש"מ 1949 נתקבל ע"י

הכנסת חוץ סעיף 2' של החוק הנ"ל הודן

בקשר ליצור יבוא ויצוא של כלי יריה. החוק אומר:

"לא יעשה אדם כלי יריה, ולא יביא אדם כלי יריה למדינה

ולא יוציא אדם כלי יריה מן המדינה, אלא על פי רשיון

מאח רשות סוסכנת"

לסעיף הנ"ל של החוק היחה הסתייגות של חבר הכנסת

מ. סנה הטוען. כי היצור היבוא והיצוא של כלי נשק צריך להסבא אך ורק

בידי הממשלה.

בהתאם להחלטת הכנסת הועבר הדיון בשאלה זו לישיבה

משוחפת של ועדה המנייה עם ועדה חוץ ובטחון. ב"כ משרד הבטחון מר אמיר -

ראש אגף החימוש ימסור לנו את עמדת משרד הבטחון בענין זה.

כמו"כ יש הצעה מצד משרד החקלאות להוסיף לחוק זה

את ענין המלכודות החקלאיות - שגם בכוחן להרוג אנשים או יצורים חיים

אחרים. מר כהן. ב"כ משרד החקלאות, יביא לנו את הצעת הממשלה בנ"ז.

מר אמיר

ראש אגף חימוש במשרד הבטחון. בקשר לסעיף הודן ביצור כלי נשק, הרי

עמדת משרד הבטחון היא, שקלינו לנצל

את התעשייה הפרטית ליצור כלי נשק כל עוד לא קמה התעשייה הממשלתית שתוכל לספק בעצמה את דרישות המדינה. התעשייה הפרטית עורה לנו במידה רבה לספק

צרכינו בזמן המלחמה ואנו מעוניינים להעזר בה גם לחבא. אולם כדי שהפקות

על יצור כלי הנשק יהיה יעיל יותר, ולא יווצר נשק במדינה בלי ידיעת

הממשלה, תחליטה הממשלה להבנים סייג לחוק, ולציין, שיצור הנשק במדינה

לא ירק שיעשה עפ"י רשיון. אלא אך ורק לצרכי צבא ההגנה לישראל ולפי

הזמנת הממשלה. הגבלה זו האפשר לנו, אמנם, להעזר בתעשייה הפרטית, אולם

יחד עם זאת תוכל הממשלה לפקח ביתר יעילות על התעשייה, שלא תהרוג ממסגרת

צרכי המדינה. אנו מעוניינים לנצל את התעשייה הפרטית שלנו ואת האפשרויות

שלה.

אשר ליבוא: הממשלה אינה מעוניינת

להתעסק ביבוא נשק לצרכים פרטיים. בזאת יכל להתעסק מותר פרטי - כמובן

בידיעת הממשלה. די יתיה לממשלה אם היא התעסק באספקת הדרישות לצבא, כגון:

חימוש ותחמשת. אולם בהבאת רובי ציד או אקדחים - בכך יכולים להתעסק

ה. גרנדברסקי:

האם הוגדר בחוק עניין חיבוא?

צריכה להיות חוראה פנימית לפי יש לחת את
הרשיון.

מר אמיר:

ש. מרלינג:

שאלה: בחוק נאמר במירוש שאם הנשק ייצרו
אך ורק לפי הזמנה הממשלה ולצרכי צבא החגנה
לישראל. מירושו של דבר לא ייצרו נשק עבור יצוא?

מר אמיר:

בהחלט לא.

י. גנרי:

בועדה הפנים היה כבר דיון בשני הסשכים
בעניין זה, והיפת והוחלט בכנסת לתקביר את
הדיון בשאלה הנ"ל לדיון משותף בין משרד הפנים ומשרד הבטחון, הרי האגיון
פחייב שקדם כל נשמע את חוות דעת חברי ועדת חוץ ובטחון בשאלה זו וע"י
כך יהיה לדעת דיון יותר פורה.

דוד הכהן:

כבר מסרתי את עמדתי בעניין זה בישיבות
הקודמות ואני מצטרף שעלי לחזור שוב על אותו
עניין, כי אני חושב את הדבר לחסור ביותר, ביחוד בעקבות הדברים שנאסרו
כאן ע"י ב"כ משרד הבטחון, שמען שכדי לבקר את היצור לא מספיק שהייצור
יקשה לפי הזמנה הממשלה, אלא אך ורק לצרכי צבא החגנה לישראל.
אינני יודע מדוע קשה לבקר? הרי ידוע למשרד
הבטחון, כי בכדי להקים בית חרשה ליצור אקדחים, למשל, דרוש מנגנון עצום
ואי אפשר להקים בית חרשה מסוג זה בלי ידיעת הממשלה, ואם אפילו נמסרת
הזמנה ע"י הממשלה, אפשר ללא ספק ליצור יותר מאשר מהכמות הסוזמנת.
אם אמילו יתורי יקים בית חרשה לתעשיית
אקדחים לפי רשיון הממשלה, הרי ברור שאך ורק לצרכי הצבא או לפי
הזמנת הממשלה, לא יהיה כדאי להקים מנגנון כזה, כי מה יכולות להיות
הכמויות שתירשנה על ידינו? אם תהיינה הזמנות כ"כ זעומות לא כדאי יהיה
לפתח בארץ חרשה מסוג זה. גם חברי מפ"ם עוד לא החליטו על חלאת התעשיית
וסרוע זה נתחיל עכשיו דוקא מתעשיית הנשק?

מדינחנו הזקוקה להתפתחות זקוקת עוד לחרשה

מרבית ובמסדים גדולים. ואני חושב שאם אנו מעוניינים שהתעשייה שלנו בשטח
זה תפתח ותשתכלל, הן מבחינת כושר היצור והן מבחינת פוג החוצרת - אנו
חייבים לעודד את היוזמה בשטח זה וכן חייבים לעודד גם את המחקר וההמצאות.

יזמה פתחך בשמח זה. אם נצטרך ליצור נשק אך ורק עבור הצרכים שלנו, הרי הוצאות היצור תהיינה הרבה יותר גדולות לו היינו קונים את הנשק מבחוץ. אינני מבין מדוע לא נפתח את התעשייה שלנו אף בימי שלום כגון, יצור רובי ציד ו אני בטוח שנמצא שוק נרחב בכל הטורח התיכון עבור רובי הציד שאנו ניצר, אחץ בימי חירום נוכל להחאים את אותה התעשייה לייצור כלי נשק אחרים. בעזרת חרושת כזו נוכל לפתח את המכניקה העדינה בארצנו, נוכל להנך מכוננים וטכנאים - ומדוע שנוותר מראש את אפשרויות כאלה ו מדוע נשים עלינו כבליסז האם באמת אנו חושבים לא ליצור נשק בארץ מטעמים מוסריים ו

אני חושב שאין הרבה ארצות שיש להן אפשרויות כ"כ

רבות ליצור נשק כמו לארצנו. לנו יש יהודים סמציאים בכל רחבי החבל שבודאי יהיו מעונינים לססור לנו את הסאבותיהם החרשות. אם אנו לא נרכוש את הפטנטים, או אם מראש יהיה ידוע בכל העולם שאין אנו מיצרים נשק אלא לצרכינו בלבד, לא יבואו אלינו בהצעות ולא ימכרו לנו את הפטנטים. אני מתנגד לזה, שהמדינה תקח עכשיו על עצמה סונופול חרשתי דוקא של יצור הנשק.

אצא ועוד משהו: מדוע עלינו להפגין בפני

שכנינו שאין אנו מיצרים נשק ו ואני חושב, כי יצור נשק במסדים גדולים יהיה אחד אמא המכשירים החשובים שלנו לקניית השלום, ואפילו עם שכנינו. אם נמכור להם נשק נוכל לדעך גם מה כוחן של המדינות האלה. מדוע סותר לאמריקה למכור נשק לפי הצ'רטר האטלנטי - ולנו לא ו אם למשל נגיע לירי הפכת שלום עם הלבנון, מדוע לא למכור להם נשק ו אנו נוכל באמצעות תעשייה זו לרכוש שווקים בחו"ל - יצור נשק זהו מכשיר מדיני חשוב ואינני מוכן לוותר עליו.

ישנם הסוענים שאין אנו צריכים למכור נשק לערבים

כרי שהם ילחמו אח"כ בנשק זה נגרנו. לדעתי זוהי טענה שאין לה כל יסוד. כי לדעתי ע"י מכירת נשק נוכל לרכוש את ירידותם!

אם הממשלה תפקח על תעשיית חרשת הנשק, הרי לפי

החוק שיהיה בידה היא חוכל גם באותה המידה לפקח על התעשייה החימית. חוק כזה יגביל את כל האפשרויות שהתיינה צמא בירינו. לא נוכל, אפילו לפתח את ה"רוקטט" (מה שאינו נכלל בחוק כלי היריה), לא נוכל לפתח אוירונים מלחסחיים. אם לא תהיה לנו תעשייה משלנו לא נוכל לעזור בעת צרה למדינת ירידותיה. אנו היום מדינה עצמאית, ומדוע לא נפתח תעשייה כזו מה החשש ו אם נמצא לנחוצ לעזור לאיזה מדינה, מדוע שלא נעזור ו

ג. וזרחה פנינו

אח החוק הזה אנו קבלנו מחוץ הנחה שאין אנו מעונינים שבמדינת ישראל תחתח תרשם הנשק. ער כמה שזה לא קשור עם צרכי הבטחון שלנו. וכן איננו מעונינים במסחר הנשק, אלא לצרכי הגנתנו בלבד. אשר ליבוא, הרי מטעמים פוליטיים אנו מעונינים שיעסקו בזאת גם פוחרים פרטיים. הוא הדין בנוגע ליצוא.

מה שנוגע לייצור, הרי הממשלה בעצמה עריין אינה יכולה ליצור את כל הנשק הדרוש לה כל עוד אינה מקימה מפעלים משלה. חוץ מזה יש לאפשר לממשלה להשתמש בבחי החרשם הפרטיים ליצור חלקי נשק. מאידך גיסא אין אנו מעונינים בחקשית נשק פרטיה, כי זה יביא בהכרח לחץ ליצוא פרטי, וזה לפעמים בניגוד לאינטרסים של הממשלה. אין אנו מעונינים לערר את האינטרסים הפרטיים בעניני נשק.

ד. נגדו בתקין

אני הוא שהצעתי להעביר את הדיון לועדה שוותפת של פנים ובטחון. לרעהי לא הממשלה ולא משרד הבטחון יכולים לקחת על עצמם את החקשית הזו. אולם אם הממשלה רוצה לפקח בעצמה על כל החקשית הזו אינני מבין משום מה היבוא ישאר בידי אנשים פרטיים? אם הממשלה תקנה בעצמה תוחחים וכל נשק כבר אחר, מדוע זה לא תקנה אף כלי יריה? ומה אם יבוא חמרי גלם? האם יהיה בידי הממשלה או בידי אנשים פרטיים? אם אנו מוענים שכלפי חוץ רצוי שבמסחר הנשק יעסקו אנשים פרטיים, אם כן מדוע יש הכרח לציין בחוק שלא יביא ארם נשק אלא ע"י רשיון רשמי? ז.א. שבלי ידיעת הממשלה לא יבוא שום נשק למדינה? ובבן, אם הממשלה חדע על כל נשק המובא למדינה או היוצא ממנה, מה התועלת שמביא לנו חוק זה? אשר למכירת נשק לעבים, אינני בטוח כלל אם הם לא יפעילו אתרי-כן את הנשק הזה נגדנו.

מבחינה טכניה ומבחינה ארגוניה, אינני

חושב שנוכל לפתח את יצור חקשק במדינה, אם הייצור ימצא אך ורק בידי הממשלה.

לא הוברר לי אם לפי חוק זה נכללים גם

בחי החרשם תחסיים, העומקים בפיתוח כלי הנשק.

ה. הינ"ר ג. פנינו

החוק הזה מדבר אך ורק בקשר לכלי יריה

בעלי קנה. השאלה אינה יורידים, אלא

ח. נילקנסלדן
היועץ המשפטי

החוק אינו מדבר בקשר לבחי תרושת הימייים.
הכוונה רק לתעשית כלי נשק בעלי קנה שבכוחם

להרוג אדם.

דוד הכהן:

זאת אומרת ש"רוקטס" שאין להם קנה נוכל
לייצר בלי פקוח?

ח. נילקנסלדן:

אם אין לו קנה הוא לא נכלל בתחום החוק הזה.
בשאלה תייבוא עומדות בפני הועדה כמה אפשרויות.
אפשרות אחת: כפי שנאמר בהצעה המקורית לא יביא אדם נשק אלא לפי רשיון.
הרשיון ינתן ע"י שר הבטחון אם הוא יהיה סיועד עבור הצבא, ובמקרה אחר
ע"י שר הפנים בידיעת שר הבטחון. אפשרות שניה: הצעה ד"ר סנה. לאיש פרטי
אסור בהחלט להביא נשק למדינה. אולם ישנה גם אפשרות שלישיה התיאז סותר
להביא נשק לפי רשיון, אבל רק לפי תזמנת הממשלה. ז. א. נאפשר לסוחר פרטי
לעסוק בייבוא נשק, אבל רק אם הנשק יהיה סיועד לממשלה. הצעה זו דומה
להצעה בקשר לייצור נשק.

רוב הועדה החליט בישיבה הקודמת להשאיר את
סעיף תייבוא ולא להגדיל אותו. היו שני טעמים לכך: טענה ראשונה שהחוק
הזה דן אך ורק בכלי יריח בעלי קנה, כלומר, אקדחים, רובי צייד וכ"ו,
ואין כל טעם שהממשלה תחעסק בייבוא כלים אלה. בזה יכולים לעסוק סוחרים
פרטיים, כמובן בפקוח הממשלה. בקשר לצבא לכלים שיהיו סיועדים לצרכי
הצבא אפשר יהיה להוסיף סיג בחוק. טענה שניה: מטעמים פוליטיים רצוי
לממשלה להשאיר אפשרות של ייבוא בידי אנשים פרטיים לא רק לכלי צייד,
אלא גם, במקרה הצורך, נשק להגנה פרטית.

אינני סבין סדוע זה רוצים להגביל את ייבוא
הנשק למדינה ולכתוב על כך שחור על גבי לבן. לדעתי מספיק שציינו כי הנשק
יובא למדינה ברשיון, ובידיעת שר הבטחון ושר הפנים. איננו צריכים להפוך
את ענין ייבוא הנשק לדבר לבחי חוקי.

ג. גורלי:

הזיכוח הזה הוא זיכוח פוליטי. ואני מצטער

שאני צריך להתוכח עם חברי לטיעת סר דוד הכהן

בענין זה. אין כאן נמוקים סדרתיים אלא נמוקים פוליטיים. אנו רוצים לאפשר לעצו
לעצמנו לייצר נשק חק לצרכי הגנתנו בלבד או אפילו לצורך התקפה סתוך
סגמה של הגנה עצמנו. אין אנו צריכים לפתח את התעשית הזולטת ייצוא.

אני אומר זאת בניגוד לעקרון הפוליטי של הרוב בכנסת הזו. הנוסח של החוק הזה זלפנינו איננו שולל כלל את הייצוא. אם הממשלה תרצה לסייע בידי איזה בן ברית, הרשות בידה לעשות זאת לפי חוק זה.

לדעתי שמענו כבר את כל הנמוקים בקשר למעיק

זה ורצוי היה לסמוע את חוות דעתם של חברי ועדה חוץ ובטחון, אם יש להם ספקו לחריש בענין זה.

2. המניח

אני חושב שהרחקנו לכח בריון בחוק הזה. החוק

מספל בעצם ברשיונות כלי יריה וכלי יריה לאזרחים

ולא לצבא, והמעיק הדין בייבוא וייצוא נכנס לחוק זה רק במדה שהוא קשור בעניני רשיונות לנשיאת נשק.

הויכוח הסתנהל כאן הוא בעצם סנקודה סבט זו:

זכות האסוב לאת ליצור, ייבוא וייצוא של נשק. הרבר הפוגם בויכוח זה, הוא בזה שהחוק איננו נוגע לסוגי נשק כבדים, הותחים וכו'. ולדעתי סבכנו יותר מדי את החוק הזה. אולם בלי ספק הכיוון בריון זה ישמש לנו למעיקים אחרים של בעיה הנשק בכלל.

אני מצטרף לאלה האוסרים שבמדה שאנו מעונינים

להגיע לרמה צבאית גבוהה לצבא בעל פוטנציל, לא רק לצרכי הגנה בלבד. הרי אנו חייבים להיות מעונינים בפחות העשית הנשק. העשית הנשק כרוכה בבעיות כספיות הרבה יותר גדולות למעשים מאשר החזקת צבא, ואם ימצאו בעלי הון שיהיו מוכנים להשקיע את הונם בתעשייה זו ובממדים יותר גדולים מדוע לא נעשה זאת? הרי למדינה יש הוצאות רבות בלאו הכי בקשר לבטחון המדינה. כמו כן ברור שאיש לא יוכל להקים מפעל גדול לנשק בלי רשיון הממשלה. האם באיסור נשק יש ערך הפגנתי כלפי חוץ? מדוע עלינו להפגין כלפי חוץ ובעקר כלפי שבשנו, כי בתעשיית הנשק אנו רוצים מרצוננו הטוב להיות מלויים בגורמי חוץ? אני כשלעצמי אינני להוט כ"כ אחרי היוזמה

הפרטית דוקא בשטח הנשק. אנו זקוקים ליוזמה פרטית דוקא בשטחים אחרים. ואינני חושב שתעשיית הנשק הוא עסק כ"כ טוב. בארצות אחרות, איפה שתעשיית הנשק מפותחת יש לחץ פוליטי גדול על הממשלה מצד יצרני הנשק, וסטעסיים מסקיים הממשלה נאלצת לעשות דברים בניגוד לאינטרסים הפוליטיים שלה. ובשאלה זו אני חולק על דעתו של דוד הכהן, אבל מאידך גיסא אינני חושב שאנו צריכים להפגין כלפי חוץ שתעשיית הנשק בישראל היא בלתי חוקית. איננו צריכים לייבא מראש במקרה שיימצאו בעלי יוזמה פרטית שיהיו מעונינים בפתוח תעשיית הנשק, והממשלה תצטרך אולי אף לתת סובסידיות בזמן

תראשון. אם משהו ירצה לייצר נשק, והממשלה חתנגד לכך - הרי היא לא
 חתיה חייבת לחת דין וחשבון משום מה היא מסרבת, ורי לי בזה, כי ע"י כך
 אני מבטיח את ריבונות המדינה. הוא הדין בקשר ליבוא. אשר לייצוא נשק, ייתכן
 שנצטרך בעתיד להמציא נשק למדינות אחרות ונרצה לעשות זאת רק באמצעות
 ידיים פרטיות, לשם מה נצטרך לבוא אח"כ ולשנות את החוק? אין שום הצדקה
 לשלול באופן חוקי את האפשרויות האלה, שאולי נדרקק להן בעתיד. אגב, אנו
 באים עכשיו לשלול אפשרויות כאלה שהשתמשנו בהן עד עתה בקשר לאספקת
 נשק. הממשלה יכולה לבקר את הבאת הנשק למדינה, כשם שהיא מבקרת ייבוא
 של מצרכים לא צבאיים.

י. תרתי

אני סבור שהמדינה צריכה להיות מעונינת

ביצוא נשק, לעתים קרובות גם סמקמים

פוליטיים ומטעמי בטחון. אולם במקרים כאלה היא בודאי חתיה מעונינת
 שהיצוא לא יהיה בשמה, אלא בשם העשיה פרטית. אם אנו נכניס לחוק סייג
 האוסר שאין ייצור נשק במדינה בלי ידיעת הממשלה, הרי כלפי מועצת-
 הבטחון לא נוכל לומר שהנשק הוצא מן המדינה ללא ידיעת הממשלה. אנו
 צריכים, איפוא, לבטל סייג זה. כלפי חוץ אנו צריכים להודיש שאין הממשלה
 מיצרת נשק, אלא/אנשים פרטיים, וברגע שנצטרך לשלוח נשק לחו"ל צריך
 שהוא ישלח, אם יהיה צורך בכך, לא ע"י הממשלה, אלא ע"י התעשיה הפרטית.
 אם אנו נגביל את העשיה הנשק רק לצרכי

הצבא שלנו, הרי בימי שלום בתי חרשה אלה לא יפעלו, ולא יהיה לנו כדאי
 לרכוש בינהיים פטנטים (שסמלא לא ימכרו לנו עבור העשיה בה מוגבלת) ולא
 נשלל את התעשיה הזו. כדי לשמור על הרמה התעשיתית של המפעל, יש צורך
 עקרוני ביצירת נשק ללא הספק, בשכלולים ובשפורים. העשית המתכת שש
 שמתחתה בכל ארץ וארץ ומבחינה תקציבית לא יהיה כדאי לנו להשקיע כספים
 בשכלול התעשיה הזו בימי שלום. דבר זה יגרום לכך שבימי מלחמה אנו נפגור
 בתעשית הנשק שלנו כלפי מדינות אחרות. גם שוויץ שהיא מדינה שותרת שלום
 ואינה לוחמת משכללת את התעשית הנשק שלה. אם לא נייצר נשק לצרכי ייצוא -
 אנו נפגור מאד בתעשיה זו. אנו צריכים, איפוא, לעודד את התעשיה הזו
 לדאוג לשכלולת, אולם כלפיחוק ומבחינה חוקית איננו צריכים להודיע
 שהנשק מיוצר ע"י המדינה ובשביל המדינה. אני סתנגר כמו"כ שיהיה כתוב
 בחוק שאנו מייצרים את הנשק אך ורק לפי חומנת הממשלה ולצרי הצבא שלנו
 בלבד. את הסייג הזה יש להוציא מהחוק. אם נוציא את הסייג הזה ישאר
 לנו שטח פעולה רחב ובלתי מוגבל, שנוכל להתאימו בחתאם לצרכים שיהיו

מל.

לומר: אם אנו רוצים להקים סוציאליסטיה, מדוע לא נחזיל כבר עכשיו בכורן
זה ?

ת. גרינברג:
העשיה הנשק זהו דבר חדש שעוד לא קיים
אצלנו, ואנו צריכים לפתח את העשיה הזו.
אני חושב שבמצבנו אנו, ובחקציבים העומדים לרשות המדינה לא חוכל הממשלה
לפתח באופן ניכר את העשיה הזו. אם יעמדו לרשותנו רק אמצעים דלים
הרי אם ימצא משהו שתחיה לו המצאה - הוא לא ימכור לנו את המצאתו. כי מראש
אנו סחתיבים, לפי חוק זה, ליצור רק בממדים קטנים, אם נשאר את ייצור
הנשק רק בידי הממשלה, אנו לא נשאר לעצמנו רזרבה גדולה בחתאם לצרכי
הצבא שלנו.

אם הארצות האויבות תדענה, כי אצלנו
העשיה הנשק מפותחת - יהיה זה בשבילנו נשק חשוב נגדם.
אם יקבלו את החוק הזה, אינני מבין מדוע
לא יחול הדבר גם על העשיה החימית ? לדעתי מספיק בתלם אם יהיה כתובת
בחוק שאת הנשק מייצרים לפי רשיון הממשלה.

מ. סנת:
ברצוני רק להשלים את דברי בן-אהרן.
ראשית הייתי רוצה לשאול את נציג משרד
הבטחון, אם יש לו רשות למסור לנו על כך, אם כרגע ייצור הנשק הוא בעיקר
בידי הממשלה או בידי פרטים ? ער כמה שלי ידוע חלק הארי של העשיה שלנו
נמצא בידי הממשלה והיא רק נעזרת בהעשיה הפרטית כהעשיה לואי. ולדעתי
אנו צריכים לקבל זאת בפרינציפ; העשיה העיקרית של נשק צריכה להמצא בידי
הממשלה. ברור שאם הממשלה תטיל, בימי הירום, על מפעל מפויים למתכת, לייצר
חלקים שונים - המפעל יצטרך למלא הוראה זו. אפוא ז.א. אין כל הגבלה
שהממשלה תיעזר בהעשיה פרטית בימי הירום. אני מציע איפוא שהחוק יהיה
מנוסח כך: היצור היבוא ויצוא של כלי יריה יתנהל ע"י המדינה ולא ימסר
לידי בעלי עסק פרטיים.

מענו כאן שלא נוכל להגיע לשכלול מקסימלי
של העשיה הנשק שלנו אם היא תמצא בידי הממשלה. אני חושב שכל אחד מאתנו
יודע שגם בחנאי מחתרת הגענו מתעשיית רמונים פרימיטיביים להעשיה משוכללת
של רימונים ואף של כדורים ואין כל הצדקה לטענה שאין כל איניציאטיבה
בהעשיה הממשלתית.

אמנם בימי המחתרת השתמשנו ביבואנים

כיום
פרטיים שחבריהם עבדו נשק ושרחו או האינטרסים שלנו, אולם אנשינו
מדינה עצמאית.

לדעתי אין גם סכויים רבים שדוקא ההון הפרטי
יהיה מעוניין להשקיע כספים במפעלי נשק בארץ. לדעתי תבוא היזמה דוקא מצד
בוחות הבסחון ולא מצד בעלי ההון הפרטי.

האם החוק יוכל להגדיר בדיוק איזה נשק
מוחר ליבואנים פרטיים להביא ואיזה נשק אסור? אני חושב של היינו
עוסקים עתה בחוקת היסוד של המדינה, היינו צריכים לציין בחוקת שהכנסת
תהיה רשאית להגביל זאת ברוב של $2/3$ - ולא להשאיר זאת לשרירות לבח
של האדמיניסטרציה.

אני חושב גם, שאם יחפס נשק שיצא אמנם מהארץ
ללא רשיון, הרי האחריות המלאה הפול על הממשלה, כי היא המכוח
המסקחת בכל הנמלים ובכל נקודות היציאה של הארץ. אם יחפס, למשל,
נשק באניה שיצאה לחיפה - על מי תמול האחריות. על הסוחר או על הממשלה -
ברור שעל הממשלה.

לפי ההצעה שאני הצעתי, איננו מגבילים
כלל וכלל את הממשלה. היא יכולה לייצר ולמכור נשק לפי ראות עינה.

אם י-נם חברים שאינם מוציאים סכלל אנשינו
חשבון אפשרות של חלאת, הרי עלינו להתחיל בואת דווקא עכשיו אנשינו
כשתעשה זן היא עורנה באיבה, את החקעיה הזו איננו צריכים להלאים -
אלא להקים.

- - -

המשך הדיון בשאלה זו יחקיים
ביום ד' 15.7.49